

Sonja Vartiala/Finnwatch

Kanta Pöyry Oyj:tä koskevassa OECD-valituksessa

Finnwatchin toiminnanjohtaja Sonja Vartiala jättää eriävän kannan Yhteiskunta- ja yritysvastuun neuvottelukunnan (YHVA) lausuntoon Pöyry Oyj:ta koskevassa OECD-valituksessa.

Totean, että saatavilla olevan tiedon perusteella Pöyryn ei voida katsoa noudattaneen OECD-ohjeistoa toimiessaan Laosin hallituksen Xayaburin patohankkeessa. Kantani perustuu seuraaviin OECD-valitusprosessissa esiin tulleisiin seikkoihin:

- Pöyry on Laosin hallitukselle toteuttamassaan raportissa ottanut kantaa Mekongin jokikomission konsultaatioprosessin päättymiseen vastoin saamaansa toimeksiantoa ja ilman tällaiseen kannanottoon liittyvää asianmukaista sidosryhmäkonsultaatiota.
- Laosin hallitus on käyttänyt Pöyryn raporttia hyväkseen perustellessaan hankkeen rahoittajille konsultaatioprosessin päättyneen. Pöyryn voidaan katsoa olleen tietoinen tästä, mutta se ei ole pyrkinyt oikaisemaan asiaa.
- Pöyryllä voidaan epäillä olleen taloudellinen intressi tuottaa Xayaburin padon rakentamista tukeva konsulttiraportti vastoin olemassa olevaa tieteellistä tietoa. Pöyryn oman ilmoituksen mukaan (Pöyryn Laosin hallitukselle toimittama Compliance report, 9.8.2011, s. 15) se oli valittu jo vuonna 2011 Laosin hallituksen insinööriksi Xayaburin patohankkeeseen.
- Pöyry ei ole pystynyt osoittamaan laatimansa raportin noudattavan vallitsevaa tieteellistä käsitystä padon haittavaikutuksista. Vastoin Pöyryn väitettä ulkopuolinen konsulttiyritys Compagnie Nationale du Rhone ei ole vahvistanut Pöyryn raporttia kokonaisuudessaan.
- Pöyry ei ole pystynyt OECD-valitusprosessin aikana selventämään, millaisia due diligence -prosesseja sillä on ollut käytössä sen toimiessa Laosin hallituksen kanssa. Finnwatch katsoo, että tällaisten mekanismien olisi tullut olla käytössä toimittaessa Laosin hallituksen kanssa erittäin kiistanalaisessa patohankkeessa, jolla arvioidaan olevan merkittäviä negatiivisia ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia. Laos on Transparency Internationalin vuoden 2012 Corruption Perceptions International -listan sijalla 160 yhdessä Libyan ja Kongon kanssa. Ihmisoikeusriskeihin liittyvää huolellisuusvelvoitetta noudattamalla Pöyryn olisi ollut mahdollista minimoida omasta toiminnastaan aiheutuvat suoria ja epäsuoria negatiivisia vaikutuksia
- Pöyry on epäonnistunut osallistamaan sidosryhmiä toimintaansa Laosissa. Pöyry kieltäytyi dialogista myös valitusprosessin aikana.

YHVAn lausunto perustuu osapuolten ja ministeriöiden antamiin lausuntoihin, ilman että valitukseen liittyvässä selvitysprosessissa on tuotettu uutta tietoa. Katson, että edellä mainittuja valitusprosessin lopputulokseen keskeisesti vaikuttavia seikkoja olisi tullut tutkia ja arvioida OECD-valitusprosessin aikana huolellisemmin. Arviointia on osaltaan vaikeuttanut se, että keskeisin aineisto (Pöyryn vastine valitukseen) on määrätty tiukan luottamukselliseksi. Neuvottelukunnan käytössä ei myöskään ole ollut kaikkia valituksen tehneiden järjestöjen tiedoksi lähettämiä aineistoja.

Merkittävimpana puutteena YHVAn lausunnossa ei arvioida lainkaan Pöyryn due diligence -prosessien olemassaoloa tai riittävyyttä. Lausunnossa ei myöskään tutkita tai oteta kantaa Pöyryn

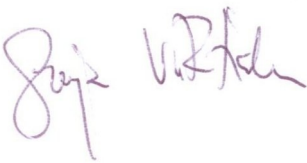
mahdolliseen intressiristiriitaan liittyen sen rooleihin sekä projektin toteuttamisen arvioijana ja toteuttajana.

Lausunnossa tuodaan esiin, että Pöyryn olisi tullut toimia vastuullisemmin patohankkeessa. Tästä huolimatta lausunto ei anna Pöyrylle minkäänlaisia konkreettisia toimintaohjeita vastuullisuuden toteuttamiseksi.

Finnwatchin edustajana katson, että Pöyryn tulisi:

- julkisesti selventää rooliaan konsulttiraportissa alleviivaten sitä, ettei yrityksen toimeksiantona ollut arvioida jokikomission konsultaatioprosessin päättymisen arviointi ja ettei sen tähän liittyvä lausunto perustunut asianmukaiseen sidosryhmäkonsultaatioon.
- käynnistää sisäinen tutkinta mahdollisista patoprojektiin liittyvistä intressiristiriidoista ja selvittää, vaikuttivatko taloudelliset intressit patoprojektin rakentamista puoltavan raportin tuottamiseen.
- luoda käytäntöjä ihmisoikeusriskien arvioimiseksi sekä raportoida niistä julkisessa yritysvastuuraportissa.

Helsingissä 3.6.2013

Sonja Vartiala
toiminnanjohtaja
Finnwatch ry